

References

1. Bazilevich V. Jekonomiko-filosofskaja mysl' sovremenogo mira / V. Bazilevich, V. Il'in. – K.: Znannya, 2015. – 821 s.
2. Bauman Z. Tekuchaja sovremenost' / per. s angl. Pod red. Ju. V. Asochakova / Zigmund Bauman. – SPb.: Piter, 2008. – 240 s.
3. Beh V. P. Tehnokratyzm u dyskursi problem vyshhoi' shkoly: monografija / V. P. Beh, I. V. Malyk; za red. V. P. Beha. – K.: Vyd-vo NPU im. M. P. Dragomanova, 2009. – 263 s.
4. Gegel' G. Politicheskie proizvedenija. – M.: Nauka, 1978. – 438 s.
5. Donchenko O. Vid cilisnosti psihologichnyh znan' do cilisnosti svitobachennja / O. Donchenko. – Social'na psihologija. – 2011. – №1. – S.4–10.
6. Zubok Ju. A., Chuprov V. I. Social'naja reguljacija v uslovijah neopredelenosti. Teoreticheskie i prikladnye problemy v issledovanii molodezhi. – M.: Academia, 2008. – 272 s.
7. Judin Je. G. Sistemnyj podhod i princip dejatel'nosti. Metodologicheskie problemy sovremennoj nauki / Je. G. Judin. – M.: Izd-vo «Nauka», 1978. – 392 s.
8. Hull R. 2000. Knowledge management and the conduct of expert labour. In: Pritchard C. et al. (eds.). Managing Knowledge. Basingstoke: Macmillan.

Gao Weizheng, postgraduate student, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv)

Metamorphoses of education: institutional and functional context

The article is devoted to the analysis of the origin and relationship of the social institute of education and the social system of global education. Consistently analyzed relationships of generation, structuring, interaction, transformation, functioning, development, management, conflict and correction that arise between the social institution and the social education system. The term «global» is used as an attributive characteristic, the scale of the phenomenon of education.

Keywords: global education, social institution, social system, global knowledge, informatization, the process of globalization, the product of globalization, science, market, the planetary social organism.

Гао Вейчжень, аспірантка, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ)

Метаморфози освіти: інституційний і функціональний виміри

Стаття присвячена аналізу походження і взаємин соціального інституту освіти і соціальної системи глобальної освіти. Послідовно аналізуються зв'язки породження, структурирування, взаємодії, перетворення, функціонування, розвитку, управління, конфлікту і корекції, які виникають між соціальним інститутом і соціальною системою освіти. Термін «глобальний» вживається як атрибутивна характеристика, масштаб феномену освіти.

Ключові слова: глобальна освіта, соціальний інститут, соціальна система, глобальне знання, інформатизація, процес глобалізації, продукт глобалізації, наука, ринок, планетарний соціальний організм.

* * *

УДК 37.013.73(477.83+438)

Гончаренко О. А.,

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та соціально-економічних дисциплін, Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького (Україна, Хмельницький), olgegoncharenko@gmail.com

ІДЕЯ УНІВЕРСИТЕТУ У ЛЬВІВСЬКО–ВАРШАВСЬКІЙ ШКОЛІ. СТАТТЯ 5. ВЗАЄМИНИ МІЖ ВИКЛАДАЧЕМ І СТУДЕНТАМИ

Описано уявлення представників всесвітньо відомої інтелектуальної формації «Львівсько–Варшавська школа» (ЛВШ) (1895–1939) про взаємини від викладачем і студентами в університеті. З'ясовано, що з погляду ЛВШ взаємини між викладачем і студентами є більш індивідуальними, ніж взаємодія між учителем та учнями у середній школі. Взаємини між викладачем і студентами ґрунтуються на моральній культурі, яка передбачає повагу, довіру, дружбу, любов. Ці стосунки виходять за рамки формальних, вони особлюють собою зустріч між людьми, які мають спільне зацікавлення. Цих

людей духовно єднає прагнення до істини, яке мотивує їх до самоорганізації та спільної творчості. Керівництво та підпорядкування у такому випадку означають нищення духовного життя в університеті. Звернено увагу, що попри широкі можливості тогочасного книгодрукування, лекцію у ЛВШ не вважали чимось зайвим в університеті. Адже на погляд представників ЛВШ саме лекція вводить студентів у живий світ науки, репрезентованого посталями їхніх університетських викладачів. Живе слово викладача промовлене з кафедри має у стократ більше шансів захопити студентів науковою творчістю, аніж це може зробити мертво книжне знання.

Ключові слова: ідея університету, Львівсько–Варшавська школа, філософія освіти.

Ідеал педагогічної діяльності Казимира Твардовського, спрямованої на єдність наукових досліджень, дидактичних занять та виховання студентської молоді, був високо оцінений його учнями. Про це свідчать їхні праці, промови, спогади, листи.

Владислав Вітвіцький з нагоди двадцять п'ятої річниці викладацької діяльності Казимира Твардовського на кафедрі філософії у Львівському університеті відніс свого вчителя до тих видатних осіб, сферу впливу яких відповідно до їхнього покликання «діяти власними цінностями на маси» важко охопити: «Не можна підрахувати, у скількох осіб і на якому рівні пробудив критичизм та потребу ясного мислення, скількох осіб ввів в опосередкований чи безпосередній контакт з духовною культурою Греції і філософією Західної Європи і завдяки цьому дав фундамент для вільного від протиріч і міфів раціонального погляду на світ і життя, скількох з них надихнув на самостійні дослідження та озброїв належним методом чи принаймні відкрив їм доступ до розуміння й поваги чужих досліджень, скількох навчив пунктуальності, точності й порядку у діях чи принаймні виховав у них повагу до цих рис, скільком молодим людям допоміг у скрутному становищі» [14, с. XVIII].

Промова Тадеуша Чезовського «Казимир Твардовський як викладач» (1938) виявляє, що найважливішим елементом методу викладання творця Львівсько–Варшавської школи був приклад, який він давав власним життям і творчістю: «Усі елементи, які утворювали ідеал його педагогічної діяльності, він з'єднав у своїй особі, впливаючи крізь нього з безмежною сугестивною силою на оточення – силою, яка мала чудовий приклад реалізації цілей, що вказували на досягнення» [3, с. 10]. Праця Тадеуша Котарбінського «Ретельність і помилка» (1956) також вказує на те, що Казимир Твардовський вніс до справи викладання ті цінності, якими володів сам, тому кожному учневі він дав «щось зі своєї майстерності» [7, с. 13].

Зі спогадів Ізидори Домбської довідуємось, що любов її вчителя до двох життєвих ідеалів – праці та морального добра – йшла у нього в парі з любов'ю до молоді. Тому у душі молодих людей польський філософ намагався вдихнути те, що було найкращого у його власній душі – щира любов до праці, палке замишування істиною та посилене жага до справедливості: «Велике і палким почуттям переповнене серце, з повноти якого ми усі черпали, зробило з Твардовського ловця людських душ на взірць Сократа. Власне, воно й створило нерозривний зв'язок, що єднав учнів з майстром та учнів між собою, зв'язок справжньої дружби» [5, с. 482].

Як бачимо, учням Твардовського йшлося не лише про прагнення свого вчителя якнайкраще передати їм знання і методи дослідження, але також про його особисте ставлення до них, тому духовній близькості

між викладачем і студентами вони надавали вагомого значення в університетському навчанні. Ставлення викладача до студентів описав у праці «Про університет та університетське навчання» (1946) Тадеуш Чезовський. Питання освітньої комунікації в університеті порушила у статті «Ще про університети» (1929) Марія Оссовська. Про необхідність взаємодії між викладачем і студентами у сучасному університеті йдеться у книжці Юзефа Марія Бохенського «Між логікою та вірою» (1992). Отже, якими мають бути взаємини між викладачем і студентами з точки зору Львівсько–Варшавської школи?

Чезовський вважав, що студенти не є дітьми, а дозрілими людьми, які іноді можуть бути не на багато молодшими від самого викладача, тому лише у школі можливим є піддавання учнів впливові школи, внаслідок чого обмежується їхня самостійність й усю відповідальність за результати навчання бере на себе учитель. В університеті ж студенти є самостійними, вони переважно самі вирішують яким має бути перебіг навчання та перш за все самі несуть відповідальність за його результати. Тому й дисципліна в університеті є відмінною від шкільної дисципліни: її зовнішні форми залишаються збереженими, проте вони набувають характеру товариського етикету. Так, нерегулярне відвідування лекцій, особливо закритих семінарів, а також спізнання вважається негідним студентів не тому, що вони порушують університетські правила, а тому, що це свідчить про відсутність у них поваги до викладача та його лекцій. Водночас викладачу, попри його поважне становище, яке вже може *a priori* передбачати повагу до нього зі сторони студентів, потрібно ще заслужити на неї, так як популярність не є тим самим, що повага і любов. Крім цього викладач цікавиться не лише науковою працею студентів, але й їхнім особистим життям, здоров'ям, матеріальними потребами.

На думку Чезовського, викладач впливає на студентську аудиторію змістом своїх лекцій та їх риторичною формою. У змісті лекції на перший план висуваються інтелектуальні елементи, проте велику роль відіграють елементи її чуттєвої дії: значущість теми, краса поняттєвої конструкції, емоційна цінність життєвих рекомендацій, що випливають з теорії. «Добра лекція, – писав філософ, – викликає у слухачів переживання, які єднають професора зі слухачами. Чим багатший інтелектуальний зміст, який проникає зі слів викладача до розумів слухачів, тим ближчий, глибший та триваліший утворений контакт» [4, с. 25]. У зв'язку з цим Чезовський наполягав, що лекцію не можна замінити самостійним читанням книжок. Такої думки вчений дотримувався, виходячи найперше з дидактичних міркувань, оскільки лекція, з одного боку, діє на студентів безпосереднією промовленою словом, а з іншого боку – сприяє формуванню у них самостійності мислення. Разом з тим книжку Чезовський визначав тільки результатом чиєсь колишньої розумової праці, який є мертвим витвором стосовно неї. Це означає, що читач звісно може у процесі читання оживити наново зміст книжки власною розумовою працею, він може також наново пережити те, що пережив автор, втім це досить рідке явище, так як пересічний читач у більшості випадків присвоює собі зміст книжки напам'ять, тобто пасивно сприймає те, що автор подав йому як готовий результат. Лекцію ж учень Твардовського мислив живою

дією, яка безпосередньо вводить слухачів у світ наукової творчості та створює інтелектуальний контакт між викладачем і студентами, який нічим не можна замінити: «Тому що тільки тоді творча думка, подана у лекції, запліднює розуми слухачів, надихає їх на співпрацю, викликає обмін думками і дискусію, єднає співучастю у творенні» [4, с. 32].

Відомо, що Джон Генрі Ньюмен також відстоював значення лекції в університетському навчанні. Хоча книжка, на думку вченого, має неоціненну перевагу *litera scripta* через те, що фіксує джерело правди й авторитету, втім не є достатньою у пошуках довершеності і досконалості у кожній царині знання, оскільки людина потребує звернення до тих, «у чийх серцях воно вже зараз живе і пульсує» [2, с. 39].

Твердження наче лекція у добу швидкого та дешевого книгодрукування є середньовічним пережитком спростувала у Львівсько–Варшавській школі Марія Оссовська. На думку учениці Тадеуша Котарбінського, по–перше, лекцію можна повністю заступити книжкою, якщо студенти уже вміють читати книжки. Але саме цього їх якраз і потрібно навчити. Адже дуже багато потрібно часу, щоб навчити людину виявляти суттєве у книжці та виробляти належну пильність щодо її сугестивного впливу. Власне лекції у єдності з семінарами покликані навчити студентів працювати з книжкою. По–друге, лекція створює умови для комунікації, завдяки якій викладач має можливість поділитися зі студентами тими міркуваннями, які лише формуються у його думках, які він сам ще не вважає за дозрілі, «але які мають велике значення і важливу дидактичну цінність» [11, с. 167]. По–третє, лекція економить зусилля студентів, позбавляючи їх аналізу сили–силенної літератури, який здійснює викладач та подає у перетвореній формі. По–четверте, лекція сприяє збільшенню контактів між студентами і викладачем.

У цьому контексті сучасні сумніви стосовно доцільності лекції у суспільстві знання самі видаються не доцільними, так як вони позбавляють студентів можливості зустрічі з викладачами у єдиному духовному вимірі, в якому не існує чітко визначеного поняття «навчання», але існує вроджений потяг до знання. Сьогодні це не буде означати, що лекція претендує на те, щоб заступити собою джерельну базу віртуального світу, а лише те, що лекція є необхідною для навчання раціональної роботи із нею.

Зв'язок між викладачем і студентами, обмежений спілкуванням у викладацькій залі, Чезовський вважав однобічним через те, що під час лекції можливі лише короткі діалоги, спровоковані питаннями чи то зі сторони викладача, чи то зі сторони студентів. Необхідним же доповненням лекції вчений визначав зустріч викладача зі студентами у лабораторії, якою може бути локація семінару, читальний зал, кабінет, бібліотека, тому що «тільки там студент виявляється поряд з професором стосовно живих проблем науки, він стає його колегою у праці над з'ясуванням проблем пізнання, він не тільки поглинає знання, але є співпрацівником у його примноженні, входячи – розпочавши від елементарних вправ – щораз глибше і щораз самостійніше у методи наукової праці» [4, с. 26]. У такій співтворчості Чезовський бачив щось від втаємничення стародавніх містерій.

Найближчий контакт між викладачем і студентами виникає, на думку Чезовського, тоді, коли студенти, науково дозрівши, розпочинають брати участь у творчій науковій праці під керівництвом свого викладача, коли отримані знання вони розпочинають використовувати у цілком самостійному вирішенні проблем. Тоді взаємини між викладачем і студентами стають особливо близькими, так як з цього моменту їх розпочинає єднати взаємне розуміння і визнання: викладач оцінює інтелектуальні досягнення і характер студентів, а студенти сповна розуміють, що вони отримали від викладача. У цей момент взаємодія між викладачем і студентами наближається до критичної точки, так як студенти відчувши свою дозрілість і самостійність, розпочинають виходити з-під опіки викладача. Проте коли кризовий період вдається щасливо подолати, а це можливо за умови великої поваги викладача до студентів, тоді взаємини між ними можуть тривати протягом усього життя, виявом яких стане глибока дружба.

У цьому контексті заслуговує на увагу думка Бохенського, який з плином часом велику кризу у вищій школі пов'язав з загальною тенденцією, спричиненою тиском держави, щоб з університету зробити вищу школу у точному значенні цього слова тобто заклад, в якому люди будуть готуватися до практики. Враженнями від цих змін, що негативно відобразилися у першу чергу на стосунках між викладачем і студентами, філософ поділився у розмові з Яном Парисом: «Державний університет у Буенос-Айресі має 150 000 студентів. Я сам викладав у залі, яка мала 6000 місць. Це не можливо, це вже не університет. Мій ідеал університету близький до ремесла. Університет – це заклад, в якому майстер працює в оточенні молодих людей, які приглядаються до того, як він здійснює дослідження, а потім самі пробують» [9, с. 35]. Тому тогочасні взаємини між викладачем і студентами видавалися Бохенському абсурдними, так як професор ставав міфом для студента, бо він ніколи не бачив його під час досліджень, хоча саме проведення дослідження є головним завданням професора.

На сучасному етапі цінність освітньої комунікації в університеті обґрунтувала в Україні дослідниця у царині філософії освіти та етики Наталія Бойченко. Поняття освітньої комунікації вчена визначила, відрізняючи його від педагогічної комунікації: «якщо остання відбувається під контролем педагога, то перша базується на визнанні рівних прав участі усіх учасників комунікації в реалізації своїх освітніх компетенцій» [1, с. 162]. На переконання дослідниці «самостійна освіта та самовиховання дають академічний ефект лише якщо вони включені у рамки освітньої комунікації, яка має з самого початку задати основні виховні та освітні цілі та засоби їхнього досягнення (на перших, настановних лекціях), супроводжувати самоосвіту та самовиховання (за рахунок індивідуальних консультацій з куратором чи науковим керівником впродовж усього процесу навчання) і завершувати такі самоосвіту та самовиховання (за допомогою поточного і підсумкового контролю знань, залків, іспитів, тестування та інших форм перевірки рівня академічних досягнень)» [1, с. 167].

Розрізнення Бойченко освітньої комунікації від педагогічної підтверджує цінність думок представників Львівсько-Варшавської школи стосовно значимості

міжособистісних взаємин в університеті, ґрунтованих на етиці комунікацій, а не на асиметричних відношеннях формального характеру. Проте якщо Бойченко визначає межі освітньої комунікації, початок яких – перші лекції, а кінець – підсумковий контроль знань, тобто суто освітні практики, то учні Твардовського вважали, що тривалість та своєрідність взаємин між викладачем і студентами залежить виключно від них самих, точніше від цінності, яка єднає їх між собою. У школі Твардовського мова йшла про комунікацію без означення «освітня». Таке припущення підтверджують учні учнів Твардовського.

Учні Тадеуша Котарбінського з нагоди п'ятнадцятиріччя викладацької діяльності у Варшавському університеті їхнього професора писали, що між ним та його учнями утворився особливий зв'язок, який не послаблювало те, що він єднав людей різних теоретичних зацікавлень, різних наукових поглядів і суспільних переконань» [6, с. 3]. Так як кожна міра часу є відносною, то для учнів Котарбінського мірою часу була не кількість обертів землі навколо сонця, а сума створених їхнім учителем інтелектуальних і моральних цінностей.

Стефан Свежавський згадував, що його вчителя – Казимира Айдукевича – напевно боялися учні, а саме його немилосердного та гострого критичного підходу в усіх справах, де йшлося про правдивість у царині істини, «але водночас він був людиною цілком виняткової привабливості, яка володіє майстерністю дуже людського підходу до іншої людини» [13, с. 196–197]. Для Свежавського Айдукевич назавжди залишився взірцем людини великого серця і справжнього філософа-гуманіста.

На погляд Анни Моньки-Станікової її учитель – Богдан Наврочинський – прищепив у розумах і думках своїх учнів та студентів раціоналізм і правдивість власної думки: «Він вчив їх відрізняти істину від омани, полювати від зерна, удаваність від сутності речі» [10, с. 44]. Для Моньки-Станікової Наврочинський став справжнім учителем – науковцем, викладачем і вихователем.

Учень Ізидори Домбської – Єжи Пержановський – з великої поваги написав про неї те саме, що вона сама колись написала про Казимира Твардовського: «Велике і палким почуттям переповнене серце, з повноти якого ми усі черпали, зробило з Домбської ловця людських душ на взірць Сократа. Власне, воно й створило нерозривний зв'язок, що єднав учнів з майстром та учнів між собою, зв'язок справжньої дружби» [12, с. 22]. Для Пержановського Домбська стала майстром його часів.

Аліція Кучинська, пригадуючи сферу взаємин її учителя – Владислава Татаркевича – з молодими людьми, студентами, асистентами, вихованцями, писала, що для нього ця сфера була одним із проявів життя, в якому вчений реалізовував ідею єдності філософування і мистецтва життя: «Це була єдність, що містила одночасність похвали філософії у двоякому розумінні: філософії як теорії і філософії як мистецтва перебування між книжками і життям» [8, с. 454]. І хоча у часи Татаркевича поняття діалогу ще не було загально уживаним для позначення міжлюдських стосунків, проте для Кучинської саме це поняття найбільш точно характеризує взаємини її вчителя зі студентами.

Таким чином, взаємини між викладачем і студентами мислились у школі Твардовського у дуже широких

межах: спочатку вони є далекими, але поступово стають ширими та сердечними. Єднає викладача зі студентами спільна безвідносна цінність – істина. Саме безкорисливе прагнення до істини здатне змінити стосунки між викладачем і студентами на глибокий і тривалий зв'язок, в якому викладач дає студентам те, що має найкращого у самому собі, а взамін отримує їхню любов і вдячну прихильність.

Список використаних джерел

1. Бойченко Н. М. Етичні цінності сучасної університетської освіти: філософська рефлексія: дис. ... докт. філос. наук: 09.00.10; 09.00.07 / Бойченко Наталія Михайлівна. – К., 2016. – 431 с. / Boychenko N. M. Etichni tsinnosti suchasnoyi universitetskoyi osviti: filosofska refleksiya: dis. ... dokt. filos. nauk: 09.00.10; 09.00.07 / Boychenko Nataliya Mihaylivna. – K., 2016. – 431 s.
2. Ньюмен Дж. Г. Ідея Університету. Ідея Університету: Антологія / Джон Генрі Ньюмен // Ідея Університету. Антологія; [упоряд.: М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська; відп. ред. М. Зубрицька]. – Львів: Літопис, 2002. – С.37–64. / Nyumen Dzh. G. Ideya Universitetu. Ideya Universitetu: Antologiya / Dzhon Genri Nyumen // Ideya Universitetu. Antologiya; [uporyad.: M. Zubritska, N. Babalik, Z. Ribchinska; vidp. red. M. Zubritska]. – Lviv: Litopis, 2002. – S.37–64.
3. Czeżowski T. Kazimierz Twardowski jako nauczyciel / Tadeusz Czeżowski // Kazimierz Twardowski. Nauczyciel – Uczony – Obywatel. – Lwów, 1938. – S.7–12.
4. Czeżowski T. O uniwersytecie i studiach uniwersyteckich / Tadeusz Czeżowski. – Toruń: Nakładem Księgarni naukowej T. Szczesny i S-ka, 1946. – 46 s.
5. Dąbmska I. Filozofia na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie w latach 1918–1939 / Izidora Dąbmska // Kazimierz Twardowski. Wybór pism psychologicznych i pedagogicznych. – Warszawa, 1992. – S.479–482.
6. Fragmenty filozoficzne. Księga pamiątkowa ku uczczeniu piętnastolecia pracy nauczycielskiej w Uniwersytecie Warszawskim profesora Tadeusza Kotarbińskiego. – Warszawa: Nakładem uczniów, 1934. – 214 s.
7. Kotarbiński T. Sprawność i błąd / Tadeusz Kotarbiński. – Warszawa: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1956. – 104 s.
8. Kuczyńska A. Władysława Tatarkiewiczza wizja Innego / Alicja Kuczyńska // Filo–Sofija. – 2011/2–3. – Nr.13–14. – S.451–458.
9. Między Logiką a Wiarą. Z Józefem M. Bocheńskim rozmawia Jan Parys. – Montricher: Les Editions Noir sur Blanc, 1992. – 328 s.
10. Mońka–Stanikowa A. Wstęp // Bogdan Nawroczyński. Dzieła wybrane [wyb. A. Mońka–Stanikowa] / Anna Mońka–Stanikowa. – Warszawa, 1987. – T.I. – S.11–125.
11. Ossowska M. Jeszcze o uniwersytetach // Maria Ossowska. O człowieku, moralności i nauce. Miscellanea / Maria Ossowska. – Warszawa, 1983. – S.166–169.
12. Perzanowski J. Rozum – Serce – Smak w myśli Izydory Dąbmskiej / Jerzy Perzanowski // Rozum – Serce – Smak. Pamięci Profesor Izydory Dąbmskiej (1904–1983) [red. naukowa J. Perzanowski, red. tomu P. Janik]. – Krakow, 2009. – S.13–22.
13. Swieżawski S. Wspomnienie o profesorze Ajdukiewiczu // Stefan Swieżawski. Człowiek i tajemnica / Stefan Swieżawski. – Kraków: Znak 1978. – S.189–197.
14. Witwicki W. Kazimierz Twardowski / Władysław Witwicki // Przegląd Filozoficzny. – R.23. – 1920. – S.IX–XIX.

Honcharenko O. A., Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Social and Economic Disciplines Department of the National Academy of State Border Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi (Ukraine, Khmelnytsky), olgegoncharenko@gmail.com

The Idea of University in Lviv–Warsaw School. Article 5. Relationships between a University Teacher and Students

The views on the problem of relationships between a teacher and students in the university by representatives of world famous «Lviv–Warsaw School» (LWS) (1895–1939) has been disclosed in the article. The author discovered that LWS representatives considered relationships between a university teacher and students more individual than relationships between a teacher and secondary school pupils. Relationships between a university teacher and students are based on

moral culture that involves respect, trust, friendship, and love. These relationships go beyond formal ones; they personalize the appointment between people who have a common interest. These people are mentally united by the desire for truth which motivates them to self-organization and mutual creativity. In this case leadership and subordination will mean the destruction of university mental life. The author emphasizes that despite the opportunities of current book printing LWS representatives did not consider a lecture something needless in the university as it introduces to student the living world of science, represented by figures of their university teachers. Teacher's alive word has hundred times more chances to capture students by its scientific creativity than lifeless book knowledge can do it.

Keywords: the idea of university, Lviv–Warsaw School, educational philosophy.

* * *

УДК 378.147+614.253.4+615

Феденько С. М.,

кандидат економічних наук, доцент кафедри організації та економіки фармації і технології ліків, ДВНЗ «Івано–Франківський національний медичний університет» (Україна, Івано–Франківськ), fedenkosm5@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Сучасному суспільству потрібні компетентні фахівці, які мають не тільки професійні знання, уміння та навички, а й можуть приймати відповідальні рішення в ситуаціях вибору, схильні до співробітництва, вирізняються здатністю до адаптації, умінням реалізувати свої творчі здібності. Тому, основною метою нашого дослідження стало вивчення особливостей професійної компетентності майбутнього фахівця фармацевтичної галузі, аналіз основних аспектів та складових професійної компетентності фахівця фармацевтичної галузі, характеристика інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, якими повинен володіти майбутній фахівець фармації, досліджено змодельовані умови ефективного формування професійної компетентності у навчально–практичних центрах – лабораторіях практичної фармації ІФНМУ, основна мета яких – набуття студентами основних практичних навичок зі спеціальності «Фармація».

Ключові слова: професійна компетентність, фахівець фармацевтичної галузі, навчально–практичні центри, практично–орієнтований істит.

Сьогодні українська педагогічна система перебуває на етапі кардинальних змін і характеризується інтегративними процесами по зближенню з освітніми системами країн зарубіжжя, що висуває нові вимоги до підготовки фахівців [1]. Основне завдання вищої освіти – підготовка кваліфікованого, компетентного фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, який вільно володіє професійними навичками та орієнтується в сфері практичної фармації, готовий до постійного професійного зростання та самоосвіти.

Тому питання підготовки конкурентоспроможних фахівців, умови формування їх професійної компетентності у вищому навчальному закладі (ВНЗ) є актуальним та своєчасним.

Проблеми формування професійної компетентності (ПК) випускників ВНЗ висвітлені у працях багатьох науковців та практиків: Л. Кайдалова [2], Б. Громова [3], Н. Альохіної [4], О. Коваленко [5] та інших дослідників. Незважаючи на підвищений інтерес до даної теми, залишається невирішеними проблеми професійної підготовки фахівців фармацевтичної галузі, умови формування ПК та професійно важливих і особистісних якостей майбутніх фармацевтичних фахівців, що визначає необхідність подальшого дослідження цієї проблематики.

Мета статті – розкрити сутність, особливості ПК майбутнього фахівця фармацевтичної галузі,